

मोबाईलने काय खाल्लं!

मी बोलतोय, तुमचा लाडका मोबाईल, हे कुणीही केलेलं रेकॉर्डिंग नाहीये, मीच दस्तुरखुद्द मोबाईलच बोलतोय तुमच्याशी. सध्या माझ्यावर एक पोस्ट फिरत्ये, मोबाईलने काय काय खाल्लं ?

खूप मोठी यादी आहे. घड्याळ खाल्लं, पत्रं खाल्ली, पुस्तक, रेडिओ, टेपरेकॉर्डर, कॅमेरा, कॅल्क्युलेटर या सगळ्या गोष्टी खाल्ल्या. आविर्भाव असा की हे सगळं खाऊन मी काहीतरी गुन्हा केलाय. अहो, तुम्ही मला खरं खरं सांगा, मी काय काय कामं करतो तुमची? मोठ्या हौसेनं मी तुमच्या घरात नव्हे हातात आलो. आता तुम्हाला रिस्ट्वॉचची गरज नाही. घड्याळं तरी पुढे मागे जातात, मी तुम्हाला अचूक वेळ, तारीख, वार सांगतो. कुठल्याही देशातली वेळही सांगतो. तुम्हाला वेळेवर उठवायचंय, आठवण करायची आहे, बंदा हाजीर है. आकडेमोड क्षणात करतो, फोटो काढायचाय? कुणाला पाठवायचाय? क्षणार्धात उत्तम काम होतं. सुरेल गाणं चाललंय, प्रेक्षणीय कार्यक्रम चाललाय, एका क्लिकवर मी माझ्यात साठवून ठेवतो आणि तुमच्या मनात आलं की तुम्हाला सादर करतो. मेल पाठवायची आहे, पुस्तक वाचायचं आहे, मेसेज पाठवायचाय? इतिहास असो वा राजकारण, व्यक्तीगत माहिती असो जगप्रसिद्ध घटना - क्षणभरात तुमच्यासमोर ठेवतो. तुमच्या मनात येईल तो करमणुकीचा कार्यक्रम दाखवतो, कुठलाही पत्ता- तिथे कसं जायचं सगळे पर्याय तुमच्यासमोर ठेवून मार्ग दाखवतो. थोडक्यात दिवा घासला की निर्माण होणारा राक्षस जसं कुठलंही काम क्षणार्धात इमानीपणे करायचा तसा तुमचं बोट फक्त माझ्यावरून फिरवा, सेवेला मी सदैव हाजीर. लग्नसमारंभ चाललाय मुंबईत आणि दिल्ली, बंगलोर, अमेरिका, ऑस्ट्रेलिया आणखीही कुठून कुठून लोक बघतायत तो समारंभ. कोण दाखवतं तुम्हाला हे सगळं? सकाळी उठून सुप्रभातच्या मेसेजबरोबर जगाच्या बातम्या, खुसखुशीत विनोद, आणि माहितीचा खजिना तुमच्यासमोर कोण खुला करतं?

बाल श्रीकृष्णाने जसं तोंड उघडून ब्रह्मांडाचं दर्शन घडवलं तसं या ब्रह्मांडाच्या कानाकोपऱ्यातून मी तुम्हाला हिंडवून आणतो. आजवर इतक्या गोष्टी करायला तुम्हाला किती साधनं लागत होती आणि किती खटपटी करायला लागल्या होत्या ते आठवा जरा. आत्मप्रौढी म्हणून मी हे सगळं सांगत नाहीये फक्त तुमच्या आरोपांमुळे दुखावला गेलोय म्हणून हे सगळं सांगावं लागतंय.

गेल्या दोन वर्षात मी नसतो तर तुमची मुलं शिक्षणाला मुकली असती. अनेकांच्या नोकऱ्या गेल्या असत्या, शाळा, कॉलेजं बंद झाली असती. ऑफिसामधली कामं ठप्प झाली असती, काही ऑफिसेसना कुलुपं लागली असती, अनेकांचं दिवाळं निघालं असतं. अनेक कंपन्या बंद पडल्या असत्या. खाण्याचे वांधे झाले असते आणि घरात बसून निष्क्रियतेमुळे अनेकांना वेडही लागलं असतं, कळतंय का?

पटतंय ना हे सगळं? पण त्या पोस्टमध्ये पुढे काय लिहिलंय ते वाचून तर मला रडायलाच आलं. मी म्हणे तुमची मैत्री खाल्ली, सुखसमाधान खाल्लं. नाती खाल्ली, आठवण खाल्ली, पैसे खाल्ले आणि म्हणे आरोग्यही खाल्लं. थांबा. एकेकाचं उत्तर देतो.

मी मैत्री खाल्ली? केवढा हा कृतघ्नपणा! आज तुमचे किती गुप्स आहेत हो? मी तुमच्या हातात येण्याआधी किती जणांना भेटत होता तुम्ही? फेसबुकवर किती नव्या ओळखी झाल्या तुमच्या ? तुमच्या किती जुन्या मित्र-मैत्रीणींशी आता तुम्ही बोलता? व्हिडिओ कॉल करून एकमेकांना बघता? भेटला होतात का कधी इतक्या वेळा? मैत्रीचा मंत्र जपत नव्याने किती ओळखी झाल्या तुमच्या? किती जणांशी असलेल्या जुन्या मैत्रीला उजळा मिळाला? कसे विसरता की ही मैत्री केवळ माझ्यामुळे झाल्ये, ती टिकल्ये आणि टिकणार आहे. आजवर प्रत्येक फोन करताना बिल किती येईल याचा विचार करित होता की नाही? आता जगात कुठेही बिनदिक्कतपणे फोन करता, वेळेचं भान न ठेवता. लँड लाईन फोन बंद केलात तो कुणाच्या जीवावर सांगा बरं.

म्हणे नाती खाल्ली! आजवर जे नातेवाईक एकमेकांना ओळखतही नव्हते, भेटणं तर दूरच. त्यांचे आता घट्ट गुप्स झालेत. पुढच्या पिढ्यांत नाती दुरावतात असं आजवर आपण म्हणत होतो. पण आता ती भीती बाळगण्याची गरज नाही. दूरदूरची नाती माझ्या माध्यमातून जवळ येतात इतकंच नव्हे तर त्यांचं मैत्रीत रूपांतर होतं. हेच हवं आहे ना तुम्हाला? एकमेकांची ख्यालीखुशाली कळते, अडचणी कळतात, आनंदवार्ताही कळतात, चांगल्या कामगिरीचं कौतुक होतं आणि दुःखद घटनांमुळे आलेली मरगळ कमी होते. नात्यांचे बंध अधिकच जोडले जातात. एका वेळी प्रत्यक्षात एकत्र येणं अशक्य असलेली अनेक ठिकाणची माणसं वाढदिवस साजरा करतात, मेळावे भरवतात, करमणुकीचे कार्यक्रम सादर करतात- किती उदाहरणं देऊ?

मी म्हणे पैसे खाल्ले? तुमच्या बँकेत किती पैसे जमा झाले, किती खर्च झाले, मीच सांगतो ना? खरेदीला गेलात की फक्त मला सांभाळा, पैसे सांभाळायची गरज नाही, आता मी तुमच्या हुकुमाचा ताबेदार, पैसे दे म्हटलं की देणारच ना !.

आता आठवण खाल्ली, तुमची आठवण मी खात नसून तुम्हाला अनेक गोष्टींची आठवण करून देण्याचं काम आहे माझं.

तुमचं आरोग्य मी खाल्लं? काहीही बोलू नका. कितीही अंतरावर असलेल्या गुरूकडून तुम्ही आज योगासनांचे धडे घेऊ शकता, आपल्या आरोग्यासाठी काय खावं, काय प्यावं, कधी झोपावं, कसा आणि

कोणता व्यायाम करावा, कोणते घरगुती उपाय करावे याची इत्थंभूत माहिती माझ्याकडून तुम्हाला घेता येते. त्याचा उपयोग न करण्याचा आळस तुम्ही केलात तर माझा इलाज नाही.

सगळ्यात कुठला आरोप माझ्या जिव्हारी लागला माहित्ये? सुखसमाधान खाल्लं? कित्येक ज्येष्ठ नागरिक आज सुखाने जगतायत माझ्या जिवावर. जवळची माणसं त्यांच्याजवळ बोलत नसतील कदाचित् पण मी त्यांची गाठ त्यांच्या सुहृदांशी घालून देतो. त्यांच्या आयुष्याला नवसंजीवनी मिळाल्ये माझ्या सहवासाने, असंच सांगतील ते. व्हॉट्सएप ग्रुपच्या मित्रमंडळींत ते इतके रमतात की काहींचं तर असं म्हणणं आहे की या व्हॉट्सएपमुळे त्यांचं आयुष्य आणि त्यातला आनंद वाढलाय. त्यांना संगणकाशी मैत्री करणं अवघड वाटत असेल पण मी मात्र त्यांच्या जीवाचा सखा झालोय हे नक्की. विचारून बघा एखाद्या ज्येष्ठ नागरिक संघात.

मी आठवण करीन, प्रवासाची तिकिटं, क्रेडिट कार्ड, रिसिट्स, फोटो, महत्वाची कागदपत्रं सांभाळीन याबद्दल खात्री बाळगून तरुण मंडळी निश्चिंत झोपतात. एका टचवर हजारो कामं होतात म्हणून सुखावतात.

आणि म्हणे भेटीगाठी खाल्ल्या? अहो, हल्लीच्या धकाधकीच्या जगात कितीजणांना भेटत होता तुम्ही? आणि या पॅडेमिकच्या काळात कुणी घडवून आणल्या तुमच्या भेटी? एकांतवासाच्या या शिक्षेच्या काळात माझा आधार नसता तर तुम्ही वेडे झाला असता असं नाही वाटत तुम्हाला? तुम्हाला या वेडापासून मीच वाचवलंय. स्मार्ट म्हणाल तर मी आहेच, आणि तुम्हालाही स्मार्ट करतोय.

आजकाल प्रत्यक्षात भेटायला-बोलायला वेळ नसतो म्हणून तर मीच तुम्हाला एकमेकांच्या संपर्कात ठेवतो. एका टचवर तुम्ही सर्वांच्या टचमध्ये राहू शकता. मी काही तुम्हाला कामधाम सोडून मलाच चोवीस तास कुरवाळत बसा असं सांगत नाही. आरोप माझ्यावरच करायचे आणि ते सगळ्यांपर्यंत पोचवायला मलाच सांगायचं हे वागणं काही बरं नाही,

शेवटी एवढंच सांगतो,

तैलात् रक्षेत्, जलात् रक्षेत्, रक्षेत् शिथिलबंधनात्

मूर्खहस्ते न दातव्यम् एवं वदती पुस्तकम् ।

असं पुस्तक म्हणतं. माझंही तेच म्हणणं आहे.

- वसुंधरा पर्वते